

Eeva Kalli kesk

Talousarvioaloite valtuuden lisäämisestä Robocoast EDIH konsortion kansalliseen vastinrahoitukseen (520 000 euroa)

Eduskunnalle

European Digital Innovation Hubit (EDIH) toimivat jokaisessa EU:n jäsenvaltiossa. Yhteensä EDIH-konsortioita on 168, joista Suomessa on neljä. EDIH-konsortioiden tavoitteena on nostaa pk-yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla asiantuntijapalveluja ja TKI-ympäristöjä digitaalisten ratkaisujen liiketoimintalähtöiseen hyödyntämiseen ja käyttöönottoon. Ensimmäisellä EDIH-kaudella (2022—2025) komission rahoitus EDIH-konsortioille oli 50 prosenttia kustannuksista. Kaikki jäsenvaltiot, kuten myös Suomi, sitoutuivat vastinrahoittamaan EDIH-toimintaa 30—50 prosenttisesti.

Keväällä 2025 jokaisen EDIH-konsortioon tuli hakea rahoitusta vuonna 2026 alkavalle jatkokaudelle. Haun tuloksena Suomeen valittiin jatkokaudelle enää vain kolme EDIH-konsortiota: Robocoast EDIH, FAIR ja LIH, joille komissio myönsi rahoitusta yhteensä noin 4,97 miljoonaa euroa. Jatkokaudella EDIH-konsortioiden painopiste on EU:n tekoälystrategian (AI Continent Action Plan) jalkauttaminen. Komission rahoituksella voidaan edelleen kattaa enintään 50 prosenttia toteutuneista kustannuksista.

Kaikki jatkokaudelle valitut konsortiot ovat läpäisseet tiukan arviontiseulan. Koko EU:n tasolla erityisen merkittäväksi näistä on arvioitu Robocoast EDIH, joka sai viime elokuussa komissiolta STEP Seal -laatutunnustuksen (The Strategic Technologies for Europe Platform - STEP), mikä tarkoittaa, että komissio näkee Robocoast EDIH:n strategisesti merkittävänä hankkeena koko EU:lle. Komission arvioinnissa Robocoast todettiin Euroopan toiseksi parhaaksi EDIH-konsortiksi ensimmäisen kauden tulosten perusteella.

Robocoast EDIH on tuottanut (10/2022—9/2025) noin 3 200 maksutonta EDIH-palvelua yli 1 500 pk-yritykselle. Tuotetut palvelut ovat olleet digitaalisten ratkaisujen hyödyntämistä tukevia koulutus -, testaus -, verkostoitumis -, konsultointi- ja rahoitushakupalveluja. Palvelutoiminnasta syntyneet tulokset ovat olleet erinomaisia kuten komission arvioinnista voi päätellä.

Kansallisesti toimiva Robocoast EDIH tuottaa palvelut lähellä yrityksiä kymmenen eri maakunnan korkeakouluyksiköissä toimivien asiantuntijoiden avulla. Robocoast EDIH konsortion vahvuus on huippuosaaminen robotiikan soveltamisessa, tekoälyssä ja kyberturvallisuudessa. Ensimmäisestään Robocoast EDIH tuottaa palveluita valmistavalle teollisuudelle.

Talousarvioaloite TAA 287/2025 vp

Komission hyväksymässä hakemuksessa Robocoast EDIH on luvannut toteuttaa vuosina 2026—2028 vähintään 2 000 EDIH-palvelua 1 500 yritykselle ja tarjota mm. AI-helpdesk palvelun kansallisesti sekä ohjata pk-yrityksiä AI-Factoryn hyödyntäjiksi.

Edellä kuvatuista erinomaisista tuloksista ja vaikuttavuudesta huolimatta hallitus päätti budjettiriihessä leikata Business Finlandin muita kuin TK-tukia 15 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen, mikä merkitsee muun muassa juuri EDIH-vastinrahoituksesta luopumista.

Komission antaman epävirallisen tiedon mukaan Suomi on ainut jäsenvaltio, joka ei olisi sitoutunut jatkokauden vastinrahoitukseen. Tämä tarkoittaa sitä, etteivät suomalaiset pk-yritykset tule saamaan EDIH-palveluja enää vuoden 2026 jälkeen toisin kuin muiden jäsenvaltioiden yritykset. Samalla komission Suomelle myöntämä noin 5 miljoonan euron rahoitus tullaan jakamaan eteenpäin ehkä jo 11/2025 käynnistytävissä toisessa jatkohaussa.

Vuoden 2026 talousarvioon tulee lisätä kansallinen vastinrahoitusosuus Robocoast EDIH -konsortiolle, jotta EDIH-palvelutoiminnan jatkuminen voidaan edes osittain turvata Suomessa eikä komission Robocoast EDIH -konsortiolle jo myöntämää rahoitusta, 1 548 986 euroa, tarvitse palauttaa takaisin EU:lle. Ensi vuodelle tarvittava vastinrahoitus on 516 329 euroa, mikä vastaa 50 prosenttia vuoden 2026 arvioiduista EDIH-palvelutoiminnan kustannuksista ja on noin 17 prosenttia koko Robocoast EDIH hankkeen budjetista (3 097 971 euroa). Robocoast EDIH konsortio on yhteisesti sitoutunut 619 594 euron omarahoitusosuuteen (20 %).

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 520 000 euroa valtuutta momentille 32.20.40 Robocoast EDIH -konsortion kansallisen vastinrahoituksen jatkumiseksi.

Helsingissä 3.10.2025

Eeva Kalli kesk